

LISTER.

Izgnanci.

(Povest iz prvih časov krščanstva).

(Dalje.)

Nauk o presvetem Rešnjem Telesu se je razlagal novokrščencem še-le tik pred sv. krstom; a matrona je svoji pridni učenki že poprej razlagala o tej skrivnosti, tako, da je prišla Florencija do popolnega spoznanja o tem nauku, in Fabian je le malo časa uporabil v to, da jo je popolnoma poučil o tej resnici.

Obred sv. krsta je bil vsled kraja in časa popolnoma priprost, brez krasnih molitvic in ceremonij, s katerimi je obdarila sveta cerkev ta zakrament. A vse to so nadomestile Florenciji razne okolščine, pod katerimi je bila krščena. V temni noči, katero je razsvetljevala mala svetilka, je bila obdana od najljubših ji oseb, katere bodo v kratkem stopile pred sodnika in s svojo krvjo in s svojim življenjem pričale o Jezusu Kristusu; duhoven, ki jo je krstil, častitljiv starček, ki je bil sam, kakor njegovi predniki, v tej apostolski službi, vsak dan pripravljen na mučniško smrt, ki je imel le to željo, da bi opral svoje mladostne grehe, da bi postal otrok božji; da, te okolščine so ji gotovo nadomestile najslavesnejši krst.

S solzami v očeh je sprejela od vseh sojetnic poljub miru; dolgo časa je molčala vsled prevelike sreče v rokah matroninih.

„Zdaj pa, dete, novoprerojeno nebeškemu Očetu“, nagovori jo Fabian, ki se je komaj vzdržal vsled prevelike ginjenosti, „raztegni roke, da bodo oltar, na katerega bodem položil brezmadežno jagnje, Sina božjega, včlovečeno besedo. Nebeški Oče hoče postati tvoj Ženin, on sam hoče objeti vsled svoje neizmerne ljubezni tebe, otroka prahu. — Iz palače svoje nebeške glorie hoče stopiti v borno kočjo tvoje duše; da se pa ne prestrašiš njegovega veličanstva, skrije svoje božanstvo v podobo kruha. Njega, katerega ne obsežejo nebesa in katerega ne zamorejo dosti hvaliti vsi angeli v nebesih, njega bodeš sprejela v svoje srce, on bo tvoja lastnina.“

S temi besedami razgrne škof belo rutico na njene roke in izvije iz zavitka zlato posodico; z živo in trdno vero pogleda devica sv. hostijo, katero je držala, polna spoštovanja in sreče, v svojih rokah.

Najpoprej prejme ona sveti zakrament, za njo pa vse ostale jetnice.

Zivo je čutila brezmejno srečo, katero ji je podelil ta presveti zakrament. Kaj je bilo pred 14 dnevi; s kakšnim zaničevanjem je zanikala takrat pred sodnikom vsako zvezo s krščanstvom! A v tem trenutku je posegla božja roka vmes; prišla je med kristjanske vjetnice, katere so si pridobile vsled poročil o njenem očetu prav kmalu njeno naklonjenost. In božja milost jo je rešila iz globokega prepada ter jo pripeljala v razsvetljeno deželo večne resnice! Vse to je stalo kot živo pred njenimi očmi ter navdajalo njeno srce z neizmerno hvalo.

Le to željo je še imela: ko bi njen oče in Faustina vedela o vsem tem! Očiščena po sv. krstu vseh pregreh je upala, da ji tudi ženin odpusti; ali bi ne bila za njo največja sreča, če bi tudi oče postal kristjan, in da bi ji božja previdnost oba povrnila.

Vso noč so žene skupno opravljale molitve ter se tako pripravljale na bližnjo smrt.

Zelo težko se je poslovila Florencija od žen, posebno pa od Zofije, ki je postala njena dušna mati.

Jokaje se, je padla na kolena pred matrono, da bi prejela njen zadnji blagoslov.

„Sladka mati“, je vzdihovala, „spominjaj se svojega otroka pred božjim sedežem! Tebi se moram zahvaliti za vse! Oh, zakaj te moram zapustiti, ko bi še tako zelo potrebovala tvoje materine ljubezni!“

„Ne bodem pozabila na-te, hčerka moja“, odgovori Zofija; „ali ne boš tam gori, kjer se vse blišči v najlepši luči, tudi ljubezen poveličana? Ne, v rajskem veselju ne pozabi duša tega, kar je ljubila na zemlji, in če ne zakopijejo ljudje skupno v mrtvecem tudi svoje ljubezni, jih ljubi njegova duša z ono ljubeznijo, s katero ljubi Bog sam ljudi, on, ki je ljubezen sama.“

S temi besedami je položila svoje roke na Florencijino glavo ter jo blagoslovila in jo zaznamovala na čelu s sv. križem. Ostale prijateljice so jo objele ter ji obljubile, da hočejo za njo moliti; s silo jo je moral jetničar odtrgati, ker se ni mogla ločiti od njih. Jetničar je zapahnil z železom okovana vrata; ostala je sama, popolnoma sama v tej temni ječi, katero je razsvetljevala le mala svetilka, in ta osamljenost ji je trgala srce. Vrgla se je na kolena, zakrila z rokami svoj obraz in glasno jokala. A kmalu se je potolažila. Saj vendar mora spremljati v duhu mučnice na njihovi zadnji poti, videti mora mater s tremi hčerkami, kako bode umrla mučniške smrti za Kristusa.

Stopimo v duhu s kristjankami pred sodnika.

Če se gre od Trajanovega trga proti ozadju Konstantinove bazilike, v bližini Kapitola in Foruma, se pride k mali cerkvi, ki je posvečena Materi božji in ima priimek: „in macello martyrum“. Isto ime je imela tudi cerkev, posvečena sv. Miklavžu, ki je pa bila bližje Kapitola in ki se je od one strani imenovala: „clivus argentarius“ (današnji „salita di Marforio“). Ti priimki so ohranili spomin na ona mesta, ki so bila prepojena s krvjo množestvilnih mučencev.

Vsi jetniki so bili peljani najpoprej pred sodnika, a ker so vstrajali v veri Kristusovi, obsodil jih je prefekt na smrt. Zofija in njene tri hčerke so bile zaradi visokega rodu obglavljene, ostale pa, kakor tudi duhovnik Marcel in pa Sir, sežgani.

Naslednjo noč so skrivaj prenesli trupla umorjenih v cemetirij Kalista in v grobišče, katero je Zofija že davno poprej pripravila za-se in za svojo družino.

Tu jih je pričakoval Fabian z drugimi duhovniki in diakoni ter nekaterimi pobožnimi ženami.

Že po dnevu so grobokopi pripravili grobove, in sicer enega za 4 osebe vhodu nasproti, ostale pa v sosednjih hodnikih.

„Castiti oče“, začne eden izmed mož, ki so prinesli trupla mučencev, „marsikako lepo mučniško smrt sem že videl, a današnji dan mi ostane v neizbrisnem spominu. Da bi le videl, kako je objela mati svoje hčerke po vrsti za slovo, kako je najstarejša pokleknila, da zadobi smrtni udarec, kako ji je druga sledila in tej tretja, ki je s prekritimi rokami na prsih pokleknila in začela — misli si, oče! — prepevati. Takega čudeža še nisem videl; nobeno oko ni ostalo suho. Samega rablja je pretreslo; pevajoč umreti, tega še tudi rabelj ni doživel. — Zadnja je umrla mati.“

„Vsaka je vredna svojega imena“, pravi Fabian; „ali se naj čudimo, da je Agapa, ljubezen sama, že tukaj začela peti in bode v nebesih nadaljevala z nebeškimi devicami?“

„Nič manj pretresujoča je bila smrt tega suž-

nja“, doda drugi. „Najbrž je kriv usode plemenite Zofije in njenih hčerk, ker jih je tako zelo prosil odpustanja!“

„Ko so že vsi stali zvezani na grmadi“, nadaljuje tretji, „in jih je plamen že objemal, prerinila se je naenkrat skozi vojake mlada žena, — baje je rojkinja Sira — vrgla se je z vihrajočimi lasmi na gro-mado in upila, da ima 5 umorov na vesti; da mora umreti na grmadi. S silo so jo morali hlapci odvléči. Ljudje so govorili, da je znorela, a jaz mislim, da je obsedena.“

Ko so pokopale žene mater z otroci v velikem skupnem grobu, so tudi položili ostale mučence v posamezne, v steno vsekane grobove; duhovna Marcela so pa pokopali sredi med drugimi v grob v steni, nad katerim je bil obok in ki je služil pozneje kot oltar.

„Naj še enkrat vidim njegov obraz“, vzdihne Fabian; „veliko koristnega sem še pričakoval od njega za sv. cerkev; zdaj pa naj bode naš poseben priprošnjik pred nebeškim Očetom.“

Pogrebec odgrne duhovnikov obraz; prav dobro so se poznale še vse poteze in izražale le eno — sladek mir, katerega zdaj žviva.

„Slikar Plavzij“, nadaljuje škof, „naj naslika nad Marcelovim grobom 3 mladeniče v goreči peči; doda pa naj goloba z oljkino vejico kot simbol miru, katerega so mučenci zadobili.“

Deseto poglavje.

Proti domu.

Čas po smrti obeh mučnikov Poncijana in Hipolita je bil za vjetnike v rovih Sardinije prav žalosten, saj so bili sedaj popolnoma zapuščen družina, čreda brez pastirja; vrhu tega pa je še čez zimo izostal vsak sel iz Rima in tako so občutili ubogi jetniki svojo zapuščenost dvakrat težko.

Stutili niso torej popolnoma ničesar o političnih dogodkih in prenovitvah, koje je prinesla spomlad leta 237. za Rim in za vso rimsko državo.

Splošna nevolja nad neizprosno trdosrčnostjo cesarja Maksimina je izbruhnila v afrikanski provinci, kjer je ljudstvo proglasilo starega Gordijana za imperatorja. Istočasno s selom, kateri je sel senatu naznaniti njegovo izvolitev, se je raznesla v Rimu novica, da je Maksimin padel v vojski proti Sarmatom. In tako je torej vse ljudstvo pozdravilo z enoglasnim veseljem dan, ko je senat v slovesni seji proglasil Gordijana cesarjem in obenem poslal v vse province sele, ki so sprejeli poklonitev novemu vladarju.

Med tem, ko se je ljudstvo veselilo nad osvoboditvijo iz tiranovih rok s tem, da je pobilo vse njegove kipe in spominke plošče, razsvetlilo vse mesto in prirejalo sijajne veselice, je izdal senat ukaz, da se vsem, ki so bili po Maksiminu vrženi v ječe in obsojeni v pregnanstvo, takoj da svoboda in da se jim povrne ugrabljeno premoženje iz državne blagajne.

Za Florencijo je prišla vest o njeni svobodi kakor rešilni angel, ki jo je peljal iz temne noči v beli, veseli dan. Od ločitve od Sofije in od drugih sovjetnic je prišel za zapuščenost čas nepopisne žalosti in samo moč velikih milosti, koje je dobila, kakor tudi njena molitev k mučencem, so jo rešile pred obupom.

Florencija je dobila po usmrtitvi Sofije in njenih tovarišic novo družbo ženskih kaznjencev; toda kakor so bile one angeli, tako so bile te poseobljena hudobija in npravna propalost. Pogovori, šale, slikanje storjenih nesramnosti, zaničevanje in zasmehovanje, s kojim so jo nadlegovale dan na dan, vse to je bilo za njo muka, ki je trpljenje njenega zapora nepopisno povečala. (Dalje prih.)

Iz celega sveta.

Ogromen hrast so posekali na Francoskem. Deblo je dalo 22 kubičnih metrov drv, veje pa 23 kubičnih metrov. Z velikim trudom so ga spravili na voz in 9 konj ga je vlekle iz gozda.

Milijarda. Ena milijarda kron v zlatu tehta 322.500 kg in obsega 17 kubičnih metrov. Ko bi se to zlato raztegnilo v dvobno žico, bi se lahko celo zemeljsko oblo opasalo z njo okrog ekvatorja in še bi je ostalo. Ko bi se komadi po 20 frankov položili drug poleg drugega, bi dobili 1050 km dolgo zlato črto; ko bi se pa nalagali drug vrh drugega, bi dosegli višino 33.000 metrov. Da bi dvignili kup zlata v vrednosti ene milijarde, bi bilo treba 6000 močnih mož. Iz tega zlata bi se dalo viliti 22 kipov v naravni človeški velikosti. — V srebru tehta ena milijarda 6 milijonov kilogramov in obsega 477 kubičnih metrov. Če bi se okrog in okrog ekvatorja napravil srebrni pas, bi bil 4 mm debel. Iz tega srebra bi se dalo napraviti 636 kipov v človeški naravni velikosti. Ako bi se hotelo z železnicno prepeljati za eno milijardo zlata, bi bilo treba 33 vagonov, za srebro pa 500 vagonov, ki bi stali v dolžini 3 km.

Imeniten osel. V francoskem obmorskem mestu Brest se nahaja otroško zavetišče, v katero se sprejemajo otroci mornarjev, gasilcev, orožnikov in delavcev vojne mornarice. Zavetišče nosi ime cesarice Evgenije, ki ga je ustanovila, in ljudovlada je ta naslov spoštovala in ohranila. V tem zavetišču imajo osla, ki nosi iz običinske kuhinje hrano za otroke. Ime mu je Odisej. Odiseja pozna cel Brest in Odisej vživa tudi to predpravo, da sme v arzenal (orožarno) vojne mornarice, kamor nobeno drugo živo bitje — razven uslužbenecov in straže seveda — stopiti ne sme. Na dvorišču se namreč nahaja majhna trata in ondaj se sme Odisej pasti. Nedavno pa se je Odiseju nekaj

neljubega pripetilo. Pri orožniški straži v orožarni je imel službo mlad častnik, ki mu razmere še niso bile znane. Tu vidi mirnodušno prihajati nekega osla, ki se tebi nič meni nič poda skozi glavna vrata na dvorišče. Na svojo veliko grozo in začudenje je častnik tudi videl, kako se straža niti zmenila ni za žival in jo pustila skozi. Razjarjen skoči častnik k straži in zavpijel zakaj se ne drži predpisov. Vojak mu ves zmeden odgovori, da je ta osel državni uradnik. „To je cesaričin osel, gospod poročnik.“ Častnik se še bolj razljuti in pravi, da je Francija republika in ne pozna nobene cesarice. Narekoval je stražniku ostro kazen, Odiseja pa so neuljudno zapodili iz orožarne. S tem pa Odisejeva stvar še ni bila izgubljena. Zavzel se je zanj neki stražmojster in rekel, da ima Odisej svojo staro pravico do pašve v orožarni zapisano črno na belem v nekem starem odloku pomorskega poveljnika. Sli so in premetali cel kup starih spisov ter nazadnje res našli dotični spis iz l. 1892. S tem je dobil Odisej zopet svojo pravico nazaj in se je lahko zopet mirno pasel po dvorišču orožarne.

V vodnjaku utonil. 29letni I. Štokelj v Planini na Kranjskem je svojega 17letnega brata Edvarda na verigi spustil v 6 m globoki domači vodnjak, v katerem je stala voda skoro 3 m visoko, da bi dvignil vedro, ki je bilo padlo v vodnjak. Pri spuščanju se je pa veriga utrgala in Štokelj, ki ni znal plavati, je utonil v vodnjaku.

Papežev lekarnar. brat Prosdocimo, je ena najznačilnejših prikazni med vatikanskim dvornim osebom, in uživa popolno zaupanje sv. Očeta. Je to vesel star možiček, ki samo ene vrste ljudi na svetu ne mara, namreč časnikarjev. Kakor hitro se kak časnikar pokaže v lekarni, takoj ga brat Prosdocimo na sicer prijazen, toda možat način, odpravi skozi vrata, ko je pa zunan, mu v pomirjenju zakliče prijazen: „Na svidenje!“ Do pred dvema letoma je bila vatikanska le-

karna nameščena v prostorih, ki so bili naravnost s ceste dostopni. Posledica je bila, da so prišli radovedneži v lekarno kaj malega kupit, potem pa pri stranskih vratih smuknili na vatikanske hodnike in dvorišča, se potikali povsod okrog po poslopjih in prodrli dostikrat do stopnic, ki peljejo naravnost pred papeževe sobane. Končno se je dan na dan natepelo toliko radovednih ljudi po vatikanskih hodnikih, da je bilo od sile. Tedaj je pa kardinal Merry del Val temu odločno napravil konec s tem, da je brata Prosdocima z njegovimi steklenicami, škaltjicami in drugimi lekarniškimi pripravami premetil v druge, manj izpostavljene prostore. Za večjo varnost so pa tudi tu postavili pred vrata švicarje s helebardo (čelado).

Smrt pod vozom sena. Kmet Josip Miličič iz Lindarja na Primorskem je prišel, ker so se mu voli splašili, tako nesrečno pod voz sena, da so mu kolesa zmečkala eno nogo in roko in ga tudi sicer precej škodovala. Ko so ga hoteli spraviti v bolnišnico v Pulj, je revež umrl že med potom v vlaku.

Največji lovec na slone v sedanjem času, Anglež James Sutherland, se je te dni iz Konga vrnil na Angleško. Angleški listi ga silno slave. V zadnjih 12 letih je v vzhodni nemški, portugalski in v britski osrednji Afriki ustrelil 488 slonov. Sutherland pravi, da noben lov ni tako razburljiv in nevaren kakor lov na slone.

Poceni dopust. Predsednik: „Vi ste izostali 4 tedne, ne da bi bili prosili dopusta. Kako to opravičujete?“ — Pisar: „Prosim, gospod predsednik, danes mora biti človek varčen in jaz sem si mislil tako-le: Če prosiš za dopust, te stane 1 K, če pa ne vzameš dopusta, boš samo kregan in to ne stane nič.“

Zakonska sloga. Jože: „Ze 20 let sva z ženo skupaj, pa še nikoli nisva bila ene misli; le enkrat, ko je gorela hiša, sva hotela oba naenkrat pri vratih na prosto!“